

Bergab, Stampgatan 15, 416 64 Göteborg

Org.nr 556173-2396 www.bergab.se

19 JUNI 2018

TRAFIKVERKET

VÄSTLÄNKEN

ETAPP E04, HAGA

PM GK₃ E04-001

SYNPUNKTER PÅ HANDLING

6.8.1.1 RITNINGAR

KAI PALMQVIST

INNEHÅLL

1	PM:ens syfte och omfattning	6
2	Synpunkter/kommentarer	7
2.1	Generellt	7
2.2	Specifika kommentarer	11

o Tidigare PM GK3 Eo4

PM GK3 Eo4-000

Förslag till principiellt upplägg

Flera "konstruktionsdelar", eller delområden kan behandlas i en och samma PM, men ska då behandlas i ett och samma avsnitt, motsvarande avsnitt 2 i detta exempel.

Där text presenteras i två kolumner, ("tabell" i Word), med löpnummer i högerkolumnen, så avser denna text sådant där projektet bör "reagera", (antingen beskriva vidtagen åtgärd, eller motivera varför man lämnar punkten utan åtgärd).

Löpnumret byggs upp enligt xxx-yy, där xxx avser aktuellt GK 3 PM:s löpnummer, och där yy avser löpande kommentar i PM:en, (002-01 avser således första punkten i andra GK 3 PM:en).

Tanken är sedan att det upprättas en logg, där projektet kommenterar GK 3-granskarens påpekanden under resp. punkt. Allteftersom punkter sedan stängs så "grönmarkeras" dessa. En sådan logg, där samtliga punkter samlas, (dvs från alla GK 3 PM), läggs lämpligen som bilaga till GK 3-mötenas minnesanteckningar.

Övriga kommentarer, som inte avser påverkan på omgivningen, men där granskaren ändå valt att kommentera, (kan vara påpekande avseende projektering/dimensionering, förbättringsförslag mm.), redovisas i bilagor.

1 PM:ens syfte och omfattning

På uppdrag av Trafikverket, (Stora Projekt, Projekt Västlänken), utför Bergab – Bergeologiska Undersökningar AB GK3-granskning av Etapp E04 - Haga, inom Projekt Västlänken.

Denna PM utgör en del av denna granskning.

Denna PM redovisar synpunkter avseende följande handlingar:

- › 6.8.1.1 – *Ritning Servicetunnel Haga Förskärning Injektering E04-17-300-600-610, Version C*
- › 6.8.1.1 – *Ritning Servietunnel Haga Bergtunnelpåslag E04-17-300-600-611, Version B*

2 Synpunkter/kommentarer

2.1 Generellt

---

1 Bakgrund

Trafikverket har uppdragit åt SWECO att åtgärda påtalade brister i det Förfrågningsunderlag som upprättats av ÅF. SWECO har ännu inte påbörjat detta arbete.

För att möjliggöra start av Servicetunnel 210 har Trafikverket uppdragit åt BERGAB att revidera ÅF:s ritningar avseende Förskärning och Bergtunnelpåslag för Servicetunnel 210.

2 Utförd GK3-granskning

GK3-granskning Tätning har utförts på handlingar med revideringsdatum 2018-06-11.

3 Granskningskommentarer till Ritningar Injektering

3.1 Allmänt

På reviderade ritningar redovisas Planer och Profiler, Förklaringar, Föreskrifter, Anmärkning och Hänvisning. Under Hänvisning anges att Material och utförandekrav enligt Teknisk Beskrivning Bergtunnel Dokument E04-00-010-0000-0009.

Granskningskommentarerna omfattar vad som redovisas på ritningarna. Tidigare lämnade GK3-granskningskommentarer till Material och utförandekrav Teknisk Beskrivning tas inte upp i föreliggande granskning, eftersom det ingår i SWECO:s uppdrag att åtgärda påtalade brister.

3.2 Blad 610 Förskärning Servicetunnel

Ritningen visar att Ridåinjektering ska utföras längs förskärningens sidor och att Botteninjektering utföres med två ”skärmar” med olika stickmått.

Ridåinjekteringen redovisas på planen att utföras med ett hålavstånd på 1,5 m utom i närhet till tunnelpåslaget där hålavståndet anges till

---

0,75 m. Under Föreskrifter anges: "Håldjup Ridåinjektering 7 m från teoretisk botten, med spetsavstånd på 2,5 m." Redovisade uppgifter är ej förenliga.

Borrhålen i de två skärmarna för botteninjektering har ett hålspetsavstånd 2,5 m och ett stickmått 8 m respektive 6 m.

Angivna stickmått verkar påverkade av föreskriven Ridåinjektering ner till 7 m under teoretisk botten.

Kommentar:

Under Föreskrifter anges att Arbetsgång Botteninjektering utförs enligt IK3. Vad som anges i punkterna 1-3 och i plan och profil motsvarar inte ett utförande enligt IK3 där två injekteringsomgångar utförs innan borrhållning av kontrollhål.

Föreskriven botteninjektering och ridåinjektering motsvarar ett utförande enligt IK1 med kontroll.

Med beskrivet utförande av förinjektering saknas också överlapp mellan förinjektering av förskärning och första skärm med fullfrontsinjektering i Servicetunneln. Överlapp föreligger endast mellan gles botteninjektering (IK1) utan kontrollhål i överlappsområden och första skärm med fullfrontsinjektering (IK3) i Servicetunneln.

Med tanke på att fullfronts förinjektering enligt Blad 611 utförs i Servicetunneln från och med tunnelpåslaget är det viktigt att överlappet mellan förinjektering av förskärning och fullfrontsinjektering av Servicetunneln uppgår till minst 6 m och att kontrollhålen utförs minst 3 m förbi tunnelpåslaget.

Innan bergschaktning fram till tunnelpåslag får ske ska en omslutande fullfrontsinjektering enligt IK3 utföras. Skärmen ska där den startar innefatta ett överlapp på 6 m av tidigare tätning av väggar och botten. Vidare ska skärmlängden anpassas så att den passerar tunnelpåslag med ett överlapp på 6 m.

Kontrollhål ska passera påslaget med minst 3 m.

Botteninjekteringen i första skärmen i förskärningen ska utföras enligt IK3 med ett stickmått på 6 m. Botteninjekteringen ska utföras i förskärningens fulla bredd. Kontrollhål (3) utföres med längd 3 m kortare än skärmlängd.

Injektering av väggar i första skärmen i förskärningen utföres med omgångar, hålavstånd och kontroller som motsvarar ett utförande enligt IK3.

Under Föreskrifter anges gränsvärde vattenförlust 2,5 l/min och 18 m för botteninjektering.

Kommentar:

Trafikverkets täthetskrav är 2 l/min, MPa och 100 m tunnel. Angivet gränsvärde för vattenförlust i kontrollhål är för högt och motsvarar inte Trafikverkets täthetskrav. Vattenförlustkriterium 0,05 l/min, m, MPa ska användas i Injekteringsklass 3.

Vidare anges att om $Q >$ gränsvärdet för vattenförlust injekteras kontrollhålen och kompletterande hål borras. Om $Q <$ gränsvärdet för vattenförlust gå vidare med bergschakt.

Kommentar:

Föreskriften bör vara att om $Q >$ gränsvärdet för vattenförlust utföres kompletterande hål varefter kontrollhål och kompletterande hål injekteras. Om $Q <$ gränsvärdet för vattenförlust injekteras kontrollhålen.

Under Arbetsgång Ridåinjektering anges att om $Q >$ 5 l/minut i enskilt hål ska kompletterande hål borras. Plats och antal bestäms av byggleddning på plats. Om $Q <$ 5 l/min i enskilt hål gå vidare med bergschakt.

Kommentar:

Angivet gränsvärde för vattenförlust i kontrollhål är för högt och motsvarar inte Trafikverkets täthetskrav. Vattenförlustkriterium 0,05 l/min, m, MPa ska användas i Injekteringsklass 3.

Föreskriften bör vara att om $Q >$ gränsvärdet för vattenförlust ska kompletterande hål borras. Lägen och antal anvisas av byggleddning på plats. Kontrollhål och kompletterande hål injekteras. Om $Q <$ gränsvärdet för injektering injekteras kontrollhålen.

Förundersökning av injekteringsbruk utförd av Sika (Rapport 2018-04-11) och (Rapport 208-06-01) visar att bruksblandning 1 (vct 0,8) har dålig inträngning (filtreringsstabilitet) medan bruksblandning 2B (vct 1) har förväntad bra inträngningsförmåga. Orsaken till sämre inträngning än referensresultat vid vct 0,8 kan vara dålig dispergering i blandaren.

Injektering i förskärning bör därför utföras med bruksblandning med vct 1. Den ökade separationen vid vct 1 som framträder i provrör motsvaras inte av en motsvarande separation i bergets sprickor.

På ritningen saknas uppgifter om vilka stoppkriterier som ska tillämpas.

3.3 Blad 611 Bergtunnelpåslag Servicetunnel Haga

Ritningen visar i Sektion A-A borrhålsmönster för omgång 1 och omgång 2 i den första skärmen med längd ≤ 15 m. För att inkludera ledningsrum på nordlig sida utförs 20 m långa hål på denna sida. Utöver injekteringshål enligt IK3 redovisas med kraftig markering 5 brantstående borrhål utan förklaring.

Kommentar:

Det framgår av sektionen att injekteringshålen på norra sidan har betydligt större hålspetsavstånd än för övriga delar av tunneln.

Tättningsbehovet är väl så stort på norra sidan varför samma hålspetsavstånd måste tillämpas.

I sektion redovisas också lägen för 4 kontrollhål.

Av profilen framgår att kontrollhålen ska utföras utan stickmått.

Avsikten med kontrollhål är att kontrollera uppnådd täthet i den tätzon injekteringen avsett skapa runt tunneln. Kontrollhålen ska därför utföras med stickmått. För tunneln är ett lämpligt stickmått 4 m. På norra sidan krävs ett stickmått på minst 7 m. I botten ska utföras minst 3 kontrollhål.

Under Föreskrifter anges att om $Q >$ gränsvärdet för vattenförlust injekteras kontrollhålen och kompletterande hål borrar. Plats och antal bestäms av byggledning på plats. Om $Q <$ gränsvärdet för vattenförlust gå vidare med bergschakt. Gränsvärde vattenförlust: 2,5 l/min/18 m.

Angivet gränsvärde är för högt och beaktar inte Trafikverkets täthetskrav och utförande enligt IK3. Vattenförlustkriterium 0,05 l/min, m, MPa ska användas i Injekteringsklass 3.

På ritningen saknas uppgifter om vilka stoppkriterier som ska tillämpas.

2.2 Specifika kommentarer

6.8.1.1 Ritning Blad 610

Innan bergschaktning fram till tunnelpåslag får ske ska en omslutande fullfrontsinjektering enligt IK3 utföras. Skärmen ska där den startar innefatta ett överlapp på 6 m av tidigare tätning av väggar och botten. Vidare ska skärmlängden anpassas så att den passerar tunnelpåslag med ett överlapp på 6 m. På ritningen saknas uppgifter om vilka stoppkriterier som ska tillämpas.

001-01

6.8.1.1 Ritning Blad 611

Avsikten med kontrollhål är att kontrollera uppnådd täthet i den tätzon injekteringen avsett skapa runt tunneln. Kontrollhålen ska därför utföras med stickmått. För tunneln är ett lämpligt stickmått 4 m. På norra sidan krävs ett stickmått på minst 7 m. På ritningen saknas uppgifter om vilka stoppkriterier som ska tillämpas.

001-02
